

МЕТОДИ НАВЧАННЯ В АМЕРИКАНСЬКИХ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖАХ

TEACHING METHODS IN AMERICAN MEDICAL COLLEGES

У статті розглянуто вплив методів навчання на розвиток медичної освіти в американських медичних коледжах протягом перших двох десятиліть XXI ст. Встановлено, що сучасні навчальні плани сфокусовано на інтерактивних, міждисциплінарних та практико-орієнтованих методах, зокрема використанні симуляційних центрів, віртуальної реальності та онлайн-платформ. Це дозволяє студентам отримати всебічну підготовку, яка поєднує теоретичні знання з практичними навичками, необхідними для роботи в динамічному медичному середовищі.

Наголошено, що ефективність навчання значною мірою залежить від адаптивності методів викладання до потреб студентів та умов освітнього процесу. Відтак викладачі повинні бути готові до постійного вдосконалення своїх методик, враховуючи зворотний зв'язок від студентів та зміни в медичній науці та практиці. Водночас зазначено, що повернення до традиційних лекцій не завжди відповідає сучасним викликам, що постають перед медичною освітою. Традиційні лекції часто не в змозі забезпечити той рівень інтерактивності та залученості студентів, який необхідний для ефективного засвоєння матеріалу. У цьому контексті наголошено на необхідності додаткового аналізу альтернативних методів навчання, оскільки їх недостатнє вивчення може призвести до втрати можливостей для покращення освітнього процесу.

Звернено увагу на важливість врахування соціально-культурного контексту навчання. Вибір методів навчання та їх ефективність можуть суттєво залежати від культурних особливостей студентів та соціальних умов, у яких вони навчаються. Інтеграція нових методів, таких як наставництво або навчання через служіння, може допомогти студентам краще адаптуватися до професійних реалій і підготуватися до розв'язання складних медичних і соціальних проблем. Наставництво сприяє формуванню професійної ідентичності та передачі досвіду від досвідчених фахівців, тоді як навчання через служіння дозволяє студентам розвивати соціальну відповідальність і здатність до емпатії.

Узагальнено, що для досягнення значних результатів у медичній освіті необхідно постійно вдосконалювати та адаптувати навчальні методики відповідно до мінливих умов і потреб студентів. Це дозволить створити ефективні та всебічні освітні програми, які забезпечать майбутніх медичних фахівців не лише теоретичними знаннями, а й практичними навичками, необхідними для успішної професійної діяльності. Інноваційні методи навчання, такі як інтерактивні заняття, симуляції та проблемно-орієнтоване навчання, у поєднанні з належним урахуванням соціально-культурного контексту, можуть значно підвищити якість підготовки медичних фахівців, що

позитивно позначиться на рівні медичної допомоги населенню.

Ключові слова: медична освіта, американські медичні коледжі, методи викладання, інноваційні методи навчання, навчальні плани.

The article highlights the impact of different teaching methods on the development of medical education in American colleges during the first two decades of the 21st century. It is clear that modern curricula now emphasize interactive, interdisciplinary, and practice-oriented methods such as simulation centers, virtual reality, and online platforms. These allow students to receive comprehensive training that combines theoretical knowledge with practical skills needed for working in a dynamic medical environment.

The article stresses that the effectiveness of education largely depends on the adaptability of teaching methods to students' needs and the conditions of the educational process. As a result, educators must be willing to continually improve their methodologies, taking into account student feedback and changes in medical science and practice. Moreover, the authors point out that reverting to traditional lectures does not always meet the contemporary challenges facing medical education. Traditional lectures often fail to provide the interactivity and students engagement necessary for effective learning. Therefore, the article specifies the need for further research on alternative teaching methods, as insufficient study in this area may lead to missed opportunities for improving the educational process.

The authors emphasize that it is core to consider the social and cultural context of education. The choice of teaching methods and their effectiveness can significantly depend on the cultural characteristics of students and the social conditions in which they are learning. Integrating new approaches, such as mentoring or service learning, can help students better adapt to professional realities and prepare for addressing complex medical and social issues. Mentoring fosters the development of professional identity and the transfer of experience from seasoned professionals, while service learning allows students to develop social responsibility and empathy.

Thus, significant results in medical education require the continuous improvement and adaptation of teaching methodologies to the changing conditions and needs of students. This will enable the creation of effective and comprehensive educational programs that equip future medical professionals not only with theoretical knowledge but also with the practical skills necessary for successful professional practice. Innovative teaching methods, such as interactive sessions, simulations, and problem-based learning, combined with proper consideration of the social and cultural context, can significantly enhance the quality of medical training, positively impacting the level of healthcare provided to the population.

Key words: medical education, American medical colleges, teaching methods, innovative teaching methods, curricula.

УДК 378.147:378.4.094:61](73)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/74.28>

Куліченко А.К.,

докт. пед. наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов
Запорізького державного медико-
фармацевтичного університету

Чугін С.В.,

канд. мед. наук, доцент,
доцент кафедри анатомії людини,
оперативної хірургії та топографічної
анатомії
Запорізького державного медико-
фармацевтичного університету

Зінич О.Л.,

канд. мед. наук, доцент,
доцент кафедри анатомії людини,
оперативної хірургії та топографічної
анатомії, заступник декана
II міжнародного факультету
Запорізького державного медико-
фармацевтичного університету

Певнєв Я.Г.,

аспірант кафедри педагогіки
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С.Макаренка

Постановка проблеми у загальному вигляді. Впродовж перших двадцяти років XXI ст. навчальні плани медичних коледжів американських університетів орієнтовано на інноваційність

та ефективність, враховуючи актуальні виклики та потреби суспільства, з метою підготовки компетентних лікарів майбутнього [2, с. 262]. У навчальних планах задекларовано сучасні методи навчання, що передбачають інтерактивні підходи, міждисциплінарні дослідження та практико-орієнтоване навчання. Такі методи пов'язані з використанням симуляційних центрів, віртуальної реальності та онлайн-платформ для відпрацювання сформованих професійних компетентностей. Крім того, їх націлено на розвиток критичного мислення, етичних принципів, роботи у команді та комунікативних навичок. Тож завдяки цьому студенти отримують всебічну підготовку, що об'єднує теоретичні знання з практичними вміннями, які є ключовими для успішної професійної діяльності у швидкозмінному світі медицини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що в медичній освіті відбуваються суттєві зміни та вдосконалення, спрямовані на підвищення якості навчання і підготовки студентів до професійної діяльності. Тому багато дослідників звертаються до дієвих методів викладання у медичній освіті, як-от Дж. Бемдес (J. Bamdas) (навчання через служіння), Г. Білей (H. Belay) (майстер-класи), С. Лоізоу, Дж. Піллі, М. Салама, Д. Торре (S. Loizou, J. Pelley, M. Salama, D. Torre) (концептуальні карти), К. Тен (K. Tan) (навчання на робочому місці) та ін. Дослідники підтверджують тенденцію до інтеграції теоретичного навчання з практичним досвідом, що є ключовим фактором для підготовки висококваліфікованих медичних фахівців.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Хоча віртуальна реальність, симуляційні центри та онлайн-платформи вже активно застосовують, існує питання щодо найкращих способів їх поєднання з методами викладання для досягнення максимальної ефективності освітнього процесу. Тому необхідно провести дослідження, спрямовані на вивчення та впровадження успішного міжнародного досвіду у сфері медичної освіти. Це не лише підвищить якість вітчизняної освіти, але й сприятиме глибшому засвоєнню студентами навчального матеріалу, розвитку їхніх практичних навичок і готовності до професійної діяльності. Також важливо врахувати, як методи викладання можуть доповнювати традиційні форми навчання, створюючи ефективне освітнє середовище.

Мета статті полягає у висвітленні методів навчання, які застосовують під час освітнього процесу в сучасних американських медичних коледжах, зосереджуючи увагу на їх інноваційності та ефективності під час підготовки майбутніх фахівців медичної галузі.

Виклад основного матеріалу. Сучасні методи викладання потребують, щоб викладачі активно

використовували засоби наочності у своїй професійній діяльності та підготовці. Враховуючи специфіку дисциплін, це включає наведення прикладів ефективного застосування теоретичних знань і орієнтацію навчальної техніки на демонстраційні методи під час викладання [1, с. 151].

С. Мазуренко та Л. Пилипенко описують метод навчання як комплексний процес, що передбачає взаємодію викладача та учня (студента) для досягнення освітніх цілей. Крім того, будь-який метод навчання націлено на засвоєння знань, удосконалення компетентностей, виховання та загальний розвиток особистості. Тому до трьох основних функцій метода навчання належать: навчальна, виховна та розвивальна. Дослідники наголошують на багатогранності методу навчання, зокрема на поєднанні гносеологічного (теорія пізнання), логіко-змістовного (структура та зміст матеріалу), психологічного (психологічні особливості учнів (студентів) та педагогічного аспектів [3, с. 162].

На нашу думку, до цих аспектів варто додати ще соціально-культурний, оскільки він відображає вплив суспільства та культури на освітній процес. Соціально-культурний аспект пов'язано з урахуванням соціальних норм, акумульованих цінностей та традицій, що формують освітнє середовище та впливають на методи навчання. Укажемо, що зазначений аспект допомагає учням (студентам) краще адаптуватися до соціокультурного середовища, де потім вони будуть жити далі після завершення навчання. Тому, вважаємо, що метод навчання – це інтеграція різних підходів, аспектів та чинників, що сприяють всебічному (інтелектуальному, емоційному та соціокультурному) розвитку суб'єкта освітнього процесу, зокрема учня або студента.

Суголосні з К. Фернандезом-Родрігезом та співавторами про те, що коли перед викладачем постає завдання навчити групу студентів певній дисципліні, існує багато методів навчання, які можна використати. Вибір конкретного методу залежить від різних чинників, а саме типу змісту, що підлягає викладанню; його відповідності кожній методиці; рівню попередніх знань студентів; часових обмежень, що задекларовано у навчальних планах (часто вимагають опрацювання великої кількості матеріалу за обмежений час); кількості студентів у групі; фізичного розташування навчальної кімнати; матеріальних ресурсів тощо. Все це необхідно враховувати, щоб послідовно обрати конкретний метод навчання з-поміж численних можливостей [9]. Тож підхід до вибору методу повинен бути адаптивним, щоб забезпечити найкращі умови для засвоєння матеріалу і розвитку студентів. Це дозволить не тільки підвищити ефективність навчання, але й створити сприятливе освітнє середовище, яке відповідатиме конкретним потребам студентів.

Повернення до поширеного використання лекцій як методу навчання в медичній освіті свідчить про те, що інші потенційно корисні методи навчання, які можуть доповнювати знання, отримані на лекціях, недостатньо досліджуються, на що вказують численні наукові праці [9].

Хоча лекції залишаються важливим і ефективним способом передачі знань, вони часто не враховують різноманітні стилі навчання і потреби студентів. Інші методи, такі як інтерактивні заняття, симуляції, групові проєкти та проблемно-орієнтоване навчання, можуть забезпечити глибше і практичніше засвоєння матеріалу.

Недостатнє дослідження і впровадження цих альтернативних методів може призвести до втрати можливостей для покращення освітнього процесу. Інтерактивні методи навчання можуть допомогти студентам розвивати критичне мислення, практичні навички та вміння працювати в команді, що є суттєвими для медичної професії. Вивчення і застосування різних методів навчання дозволяє створити більш збалансовану й ефективну освітню програму, яка краще відповідає потребам студентів і вимогам професії.

Як зазначають К. Чалла та співавтори, навчання є неперервним процесом, і важливо враховувати, що студенти мають різні стилі навчання. Сучасні методи викладання в медичній освіті, такі як навчання на основі випадків, доказова медицина, проблемно-орієнтоване навчання, симуляційне навчання, електронне навчання, навчання однолітками, навчання шляхом спостереження, перевернута аудиторія та командне навчання, сприяють розширенню мислення студентів через креативні підходи до конструктивного засвоєння знань. Вони також зміцнюють професійну майстерність, розвиваючи навички, компетенції та лідерські якості в медичній галузі. Тому медична освіта має бути досить гнучкою, щоб ефективно й доречно інтегрувати міждисциплінарні моделі викладання у відповідний час і контекст, починаючи з доклінічних років [7]. Зазначимо, що думка дослідників відображає важливість адаптивності та інновацій у медичній освіті. У сучасних умовах стрімкого розвитку медичних знань і технологій, здатність навчальних програм швидко реагувати на зміни стає ключовим фактором у підготовці висококваліфікованих фахівців. Це не лише дозволяє студентам краще засвоювати матеріал, але й готує їх до майбутніх викликів у професійній діяльності, де мультидисциплінарність і постійне оновлення знань є необхідними умовами успіху.

Дж. Копел зі співавторами констатують, що в останні роки кілька американських медичних коледжів запровадили нові методи для покращення пам'яті у студентів-медиків під час доклінічних та клінічних років навчання, зокрема йдеться про інтерактивні заняття, ігри, інтерактивні тести

з вибором відповідей, інтерактивні вікторини, командне виконання певних завдань, обговорення в лікарні актуальних медичних випадків [10, с. 822]. На нашу думку, вказані методи спрямовано на покращення залученості студентів до освітнього процесу, закріплення знань, розвитку критичного мислення та професійних навичок, що є важливими для медичної освіти.

Так, наприклад, на офіційному вебсайті Медичної школи Американського університету (штат Джорджія) йдеться про методи навчання з апеляцією до студентів, тобто наведено тлумачення про те, які існують методи та що пропонує конкретний заклад медичної освіти: «Пам'ятайте, що методи навчання пов'язані з тим, як стратегії, педагогіка та стилі викладання застосовують в аудиторіях. Це означає, що ви, ймовірно, вже стикалися з кожним із наведених нижче методів (традиційне навчання, інтегроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання на основі випадків, навчання, орієнтоване на дослідження. – А. К., С. Ч., О. З., Я. П.) і маєте свої уподобання. Вибір медичної школи на основі її методу викладання залежить від того, як вам найкраще засвоювати інформацію» [12].

Розглянемо кожен з цих методів:

– *традиційне навчання* – передбачає спочатку теоретичне навчання за встановленою програмою, яку розробляє викладач, а потім перехід до практичних занять через кілька років. Цей метод підходить студентам, які віддають перевагу тривалому вивченню теорії та вдосконаленню навичок перед реальним практичним досвідом;

– *інтегроване навчання* – поєднує теорію і клінічну практику, готуючи студентів до реальних медичних умов. Студенти можуть отримувати різні питання від викладачів, що виходять за межі аудиторії, оскільки немає єдиного підходу до розробки такої програми;

– *проблемно-орієнтоване навчання* – дозволяє студентам зосереджуватися на пацієнтах, працюючи над медичними випадками з підтримкою викладачів і в групах. Цей метод розвиває міжособистісні навички, розв'язання проблем та емпатію. Рівень впровадження може різнитися в університетах;

– *навчання на основі конкретних випадків* – використовує конкретні медичні випадки для залучення студентів, додаючи необхідні знання і навички. Студенти працюють у малих групах, розв'язуючи медичні проблеми, що допомагає розвивати аналітичні навички та нестандартне мислення;

– *навчання, орієнтоване на дослідження* – фокусується на самостійному пошуку відповідей студентами без сильного впливу викладача. Це розвиває автономію і навички самостійного розв'язання проблем [12].

Вважаємо, що кожен з методів має свої особливості й може бути ефективним за певних умов. Оптимальним варіантом може бути комбінація зазначених методів, що дозволило б забезпечити комплексну підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності.

Аналізуючи доповіді з періодичного видання «Академічна медицина: журнал Асоціації американських медичних коледжів» (Academic Medicine: Journal of the Association of American Medical Colleges), які охоплюють оновлення навчальних планів у 145 медичних коледжах та школах США станом на 2020 рік, ми виокремили певні методи викладання. Ці методи спрямовано на адаптацію навчання до сучасних потреб студентів та медичної галузі. Зокрема, йдеться про навчання на основі конкретних випадків; картографування думок або концептуальні карти; клінічний досвід – в амбулаторії; клінічний досвід – в лікарні; автентичний досвід пацієнтів; конференцію; демонстрацію; проблемне навчання; диспут у великих (понад 12 осіб) та малих (менше або рівно 12 осіб) групах; ігри; самостійне навчання; лабораторні та лекційні заняття; практичні заняття; командне навчання; командотворення; журнальний клуб; менторство; моделювання; «рівний – рівному» або навчання однолітками; «перевернуту аудиторію»; гібрид інтерактивного навчання та «перевернутої аудиторії»; наставництво або навчання на робочому місці; рефлексію; рефлексивне письмо; зворотний зв'язок («клікери»); ведення особистих професійних щоденників; дослідницьку діяльність; симуляційне навчання; рольові ігри/драматизацію; інтегровані квізи (вікторини, тести); опитування пацієнтів; стандартизованих/симуляційних/віртуальних пацієнтів; використання відео/подкастів; обхід палат; індивідуальне навчання; портфоліо; проєктні занурення; поєднання громадських робіт з навчанням або навчання через служіння; віртуальну реальність; майстер-класи тощо [4].

Констатуємо, що кожен із зазначених методів зосереджено на розвитку практичних навичок, критичного мислення та адаптивності студентів до швидко змінних реалій медицини. Таке різноманіття сприяє глибокому та комплексному засвоєнню знань, забезпечуючи майбутніх лікарів необхідними навичками для успішної професійної діяльності.

Коротко опишемо кілька інноваційних методів навчання, які, на нашу думку, були б ефективними у вітчизняному освітньому та медичному просторі, враховуючи специфіку національної системи освіти, наявні ресурси та культурні особливості нашої країни.

Ці методи спрямовані на те, щоб надати студентам не лише теоретичні знання, а й практичні

навички, які вони зможуть застосувати під час своєї медичної кар'єри, покращуючи якість надання медичної допомоги та взаємодії з пацієнтами.

Картографування думок або концептуальні карти (concept mapping). Це графічні зображення, які студенти створюють, щоб відобразити своє розуміння значення певного набору концепцій. Концептуальні карти можуть бути корисною стратегією навчання в медичній освіті [19]. У контексті проблемно-орієнтованого навчання концептуальні карти слугують корисним доповненням до традиційних освітніх методик, оскільки вони сприяють глибокому розумінню матеріалу та розвитку навичок критичного мислення у студентів-медиків [11].

Про концептуальні карти зазначено на офіційному сайті Медичної школи Університету Лома Лінда. На сайті представлено ідеї Дж. Піллі, на думку якого перевагами концептуальних карт є такі: необхідно приймати рішення для створення концептуальних карт; концептуальні карти систематизують інформацію, групуєчи факти та концепції; навчання відбувається на вищому рівні, ніж просто запам'ятовування фактів; концептуальні карти ілюструють зв'язки між фактами та концепціями за допомогою перехресних зв'язків; легка візуалізація сприяє розвитку довготривалої пам'яті; підготовка до іспитів стає швидшою та ефективнішою; необхідність групування та порівняння сприяє читанню з метою пошуку відповіді на запитання; концептуальні карти допомагають під час навчання впродовж життя. Проте вивчення процесу як будувати концептуальні карти та користуватися ними потребує часу – чи не єдиний недолік [8; 13].

Крім того, Дж. Піллі виокремлює такі переваги у процесі користування концептуальними картами:

– *перспектива, аналіз взаємозв'язків та пріоритетів.* Концептуальні карти допомагають користувачам бачити ширшу картину, розуміти складні взаємозв'язки та визначати, що є важливим;

– *організація теми або випадку.* У медичній практиці, особливо під час аналізу даних пацієнтів, концептуальні карти можуть бути надзвичайно корисними для структурування інформації. Вони дозволяють зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки та ідентифікувати додаткову інформацію, необхідну для діагностики чи лікування;

– *інтеграція старих та нових знань.* Концептуальні карти сприяють поєднанню вже відомої інформації з новими даними, що полегшує засвоєння нових знань на основі тих, що вже існують;

– *зберігання та перегляд концептуальних карт.* Збереження створених карток дозволяє повернутися до них у майбутньому, повторити інформацію та підготуватися до тестів. Це також дає змогу перетворювати карти у словесні «історії», полегшуючи їх запам'ятовування [8; 13].

Тож концептуальні карти є потужним інструментом, що покращує якість навчання. Це ефективний

метод, що сприяє кращій організації, засвоєнню та застосуванню знань, особливо в складних галузях.

Наставництво або навчання на робочому місці (preceptorship). К. Тен зі співавторами зазначає, що прецепторство (навчання на робочому місці. – А. К., С. Ч., О. З., Я. П.) є важливою моделлю навчання в клінічному середовищі, яка має обмежений час і зосереджується на освіті. У цій моделі клінічний персонал виконує роль наставників, допомагаючи новим працівникам та студентам швидше адаптуватися до професійних ролей, розвивати необхідні клінічні навички та інтегруватися в колектив чи організацію. Ця модель, за словами дослідників, є досить поширеною в галузі охорони здоров'я, хоча їх дослідження також звертає увагу на недостатньо вивченій практиці її застосування в медичних радіаційних науках [17].

На офіційному вебсайті медичної школи Вашингтонського університету зазначено, що навчання на робочому місці – це добровільний наставницький досвід, коли лікар-практик надає студенту-медику індивідуальні інструкції, навчає та контролює під час першого року або зимового семестру другого року навчання в закладі вищої медичної освіти. Цей досвід дозволяє студентам до клінічної підготовки спостерігати за пацієнтом упродовж певного періоду, ознайомитися з конкретною клінічною спеціальністю та отримати практичний досвід у клінічному середовищі. Крім того, навчання на робочому місці є ефективним методом підготовки до іспитів і клінічного навчання [14].

М. Салама виокремлює 10 причин, чому навчання на робочому місці змінює правила гри в медичній освіті: воно надає студентам можливість отримати практичний досвід, індивідуальне наставництво, знайомство з різними медичними спеціальностями та важливі професійні контакти, сприяє зміцненню впевненості, розширенню світогляду, покращенню можливостей працевлаштування та глибшому розумінню професії, що в результаті забезпечує якіснішу медичну допомогу і підвищує ймовірність тривалої медичної кар'єри [15].

Зазначимо, що, попри численні переваги, ефективність цього методу значною мірою залежить від якості взаємодії між наставником і студентом, а також від наявності ресурсів і часу для повноцінного навчання. Навчання на робочому місці може стати потужним інструментом у підготовці майбутніх лікарів, якщо воно відбувається в належних умовах та з належною увагою до потреб студентів й специфіки медичних дисциплін.

Поєднання громадських робіт з навчанням або навчання через служіння (service learning) відрізняється від волонтерської діяльності/роботи в громаді, зокрема передбачає взаємну взаємодію між громадою та студентами, що пов'язана

з конкретними загальними цілями, погодженими обома сторонами та дає студентам можливість поглибити розуміння складних причин суспільних проблем та їх впливу на здоров'я окремих осіб, громад і надання медичної допомоги. Цей метод навчання забезпечує важливі додаткові ресурси для громад і їхніх членів, особливо в тих районах, які недоотримують необхідної допомоги та є незабезпеченими [16].

Впровадження цього методу в медичні програми є потужним інструментом для розвитку майбутніх лікарів. Оскільки не лише зміцнює теоретичну базу студентів, але й допомагає їм розвивати соціальну відповідальність та глибше розуміння культурних особливостей громади. Такий метод сприяє формуванню всебічно розвинених фахівців, здатних надавати медичну допомогу з урахуванням різних аспектів життя пацієнтів [5].

Завдяки застосуванню такого методу навчання як навчання через служіння студенти зможуть:

- визначити вплив багатьох факторів на охорону здоров'я, якість життя пацієнтів і районів (відсутність освіти, зайнятості, належного житла, зловживання психоактивних речовин, проблеми з психічним здоров'ям, бідність, насильство, нестача ресурсів та ін.);

- визначити професійні та соціальні обов'язки лікаря надавати допомогу пацієнтам, які не можуть заплатити, та захищати права на доступ до медичної допомоги й інших ресурсів для соціально незахищеного прошарку населення;

- передати через рефлексивне письмо глибше розуміння своїх поведінкових реакцій і ставлень до людей, проблем і ситуацій, а також того, як ці погляди можуть відрізнитися залежно від певних чинників;

- критично осмислити отриманий досвід навчання через призму освіти, професійного та особистого життя та майбутньої практики [16].

Дж. Бендес зі співавторами вказує на те, що навчання через служіння сприяє передачі своїх навичок і знань громаді та практиці; розвитку вміння використовувати різні способи для ефективного спілкування з аудиторією; застосуванню творчого підходу для стратегій покращення якості надання медичної допомоги; формуванню позитивних, довірливих і взаємовигідних відносин, що вказують на високий рівень поведінки та професіоналізму [5].

Наголосимо, що впровадження цього методу сприяє розвитку м'яких навичок (soft skills), таких як ефективне спілкування, творче мислення і критичний аналіз. Це допомагає майбутнім лікарям не тільки бути компетентними професіоналами, але й мати здатність до інновацій і розвитку у своїй сфері. Крім того, навчання через служіння є не просто додатковим інструментом в освітньому процесі, а необхідним компонентом підготовки

лікарів, здатних працювати в умовах складної соціальної реальності та ефективно взаємодіяти з громадою.

Майстер-клас (workshop). Майстер-клас є ефективним методом навчання, який спрямований на розвиток самостійності студентів у процесі навчання. Основними компонентами цього методу є: мінізаняття (коротка демонстрація нового матеріалу з практикою під керівництвом викладача); робота в малих групах (індивідуалізоване навчання в групах під наглядом викладача); самостійна або парна практика (можливість для студентів закріпити знання без контролю з боку викладача); консультації (короткі зустрічі з викладачем для глибшого розуміння матеріалу); час для обміну ідеями (спільна дискусія, де студенти діляться результатами своєї роботи). Крім того, студенти також рефлексують над тим, що вони дізналися, і оцінюють процес навчання [18].

Крім зазначених компонентів, важливо підкреслити, що майстер-клас сприяє створенню динамічного освітнього середовища, де студенти мають можливість отримати миттєвий зворотний зв'язок і розв'язувати проблеми в реальному часі. Це підвищує їхню мотивацію і залучення до навчання.

Майстер-класи можна використовувати для навчання з різних освітніх тем і у різних форматах. Вони підходять для бакалаврату, магістратури та безперервної медичної освіти, а також для професійного чи особистісного розвитку. Як правило, майстер-класи розробляють для людей, які навчаються чи працюють разом або в одній галузі [6].

Однак, як зазначає Г. Білей і його колеги, майстер-класи мають свої недоліки. Щоб вони були ефективними, потрібна ретельна підготовка і дотримання певних принципів. Важливо, щоб викладачі були добре підготовленими фасилітаторами, оскільки перехід від традиційних лекцій до майстер-класів може потребувати часу для адаптації [6].

Висновки. Отже, впродовж останніх десятиліть медичні коледжі американських університетів активно інтегрують інноваційні та ефективні методи викладання, адаптуючи свої навчальні плани до новітніх викликів медичної практики та суспільних потреб. Впровадження таких методів сприяє не лише всебічному розвитку студентів, але й формує критичне мислення, етичні принципи, комунікативні навички та здатність працювати в команді. Хоча ці інновації вже демонструють позитивні результати, існує необхідність подальшого дослідження та оптимізації інтеграції сучасних методів навчання для підвищення їх ефективності. Необхідно зосередитися на дослідженні найкращих способів поєднання новітніх технологій з традиційними формами навчання, щоб створити адаптивне та ефективне освітнє середовище. Впровадження нових методів

навчання, таких як концептуальні карти, наставництво, служіння та інші інноваційні підходи, має потенціал значно поліпшити якість вітчизняної медичної освіти, підготовку майбутніх фахівців і підвищити їхню готовність до професійної діяльності в медичній галузі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Букатова О. М., Федорова О. В., Яренчук Л. Г. Застосування сучасних методів і освітніх технологій для забезпечення якості освітнього процесу в загальноосвітніх закладах у контексті трудового навчання та технологій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Т. 69. С. 150–156.
2. Куліченко А. К. Теоретичні та методичні засади інноваційної діяльності медичних коледжів університетів США : дис ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Сумськ. держ. пед. ун-тет ім. А. С. Макаренка. Суми, 2021. 723 с.
3. Мазуренко С. Г., Пилипенко Л. П. Методи навчання та особливості їх використання на уроках технологій старшої школи. *Вісник Національного університету Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 2. С. 158–162.
4. *Academic Medicine: Journal of the Association of American Medical Colleges*. 2020. Vol. 95. No. 9. Supl. A Snapshot of Medical Student Education in the United States and Canada: Reports From 145 Schools. P. 1–605.
5. Bamdas J. A. M., Averkiou P., Jacomino M. Service-Learning Programs and Projects for Medical Students Engaged With the Community. *Cureus*. 2022. No. 14(6). P. e26279. <https://doi.org/10.7759/cureus.26279>.
6. Belay H. T., Ó Ruairc B., Guérandel A. Workshops: an important element in medical education. *BJPsych Advances*. 2019. No. 25(1). P. 7–13. doi: 10.1192/bja.2018.41.
7. Challa K. T., Sayed A., Acharya Y. Modern techniques of teaching and learning in medical education: a descriptive literature review [version 1] *MedEdPublish*. 2021. No. 10. P. e-1–e14. <https://doi.org/10.15694/mep.2021.000018.1>
8. Concept Mapping in Medical School. *Loma Linda University. School of Medicine* : website. URL: <https://medicine.llu.edu/academics/resources/concept-mapping-medical-school>
9. Fernández-Rodríguez C. A., Arenas-Fenollar M. C., Lacruz-Pérez I., Tárraga-Mínguez R. Teaching Methods in Medical Education: An Analysis of the Assessments and Preferences of Students. *Sustainability*. 2023. No. 15. P. 9044. <https://doi.org/10.3390/su15119044>.
10. Kopel J., Brower G., Culberson J. W. Teaching methods fostering enjoyment and creativity in medical education. *Journal of community hospital internal medicine perspectives*. 2021. No. 11(6). P. 821–824. <https://doi.org/10.1080/20009666.2021.1979739>.
11. Loizou S., Nicolaou N., Pincus B. A., Papageorgiou A., McCrorie P. Concept maps as a novel assessment tool in medical education [version 3; peer review: 2 approved]. *MedEdPublish*. 2022. No. 12. P. e1–e25. (<https://doi.org/10.12688/mep.19036.3>).

12. Medical School Teaching Methods. *The American University School of Medicine in Aruba* : website. URL: <https://ausoma.org/medical-school-tips/medical-school-teaching-methods/>
13. Pelley J. W. TTUHSC School of Medicine Effective Learning Through Concept Mapping. *Texas Tech University Health Sciences Center* : website. URL: <https://www.ttuhschool.edu/medicine/medical-education/success-types/documents/conceptmappingmedschool.pdf>
14. Preceptorships (Seattle). Preceptorships for First and Second Year Students. *University of Washington School of Medicine* : website. URL: <https://education.uwmedicine.org/curriculum/preceptorships/>
15. Salama M. M. Hands-On Learning: 10 Reasons Why Preceptorships Are a Game-Changer for Medical Education. *LinkedIn* : website. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/hands-on-learning-10-reasons-why-preceptorships-moemen-m-salama>
16. Service Learning. *University of Maryland School of Medicine* : website. URL: <https://www.medschool.umaryland.edu/ome/curriculum/service-learning/>
17. Tan K., Feuz C., Bolderston A., Palmer C. A Literature Review of Preceptorship: A Model for the Medical Radiation Sciences? *Journal of Medical Imaging and Radiation Sciences*. 2011. Vol. 42, Iss. 1. P. 15–20. <https://doi.org/10.1016/j.jmir.2010.08.004>.
18. The Workshop Model. *WI PCL Satellite Center, LLC* : website. URL: <https://www.wisconsinpclcenter.org/wp-content/uploads/2016/06/Workshop-Mdl-Dorn-6.16.pdf>.
19. Torre D., German D., Daley B., Taylor D. (2023). Concept mapping: An aid to teaching and learning: AMEE Guide No. 157. *Medical teacher*. 2023. No. 45(5). P. 455–463. <https://doi.org/10.1080/0142159X.2023.2182176>.